

Bognoter

Kjell A. Eliassen og Mogens N. Pedersen (ed.), *Skandinaviske politiske institutioner og politisk adfærd 1970-1984. En kommenteret bibliografi*, Odense: Odense University Press, 1985, viii + 158 s., 150,00 kr.

To af de bedste kendere af den nyere og nyeste forskning af politiske institutioner og politisk adfærd i Skandinavien, Kjell A. Eliassen og Mogens N. Pedersen, har med denne bibliografi givet kolleger, studenter og andre en tiltrængt håndsrækning.

Bibliografien vil registrere alle tilgængelige publikationer, der giver forskningsmæssige bidrag til den politologiske forståelse af (1) institutions- og elitestudier, (2) studier af politisk deltagelse, (3) studier af den politiske beslutningsproces og (4) generelle studier af den offentlige sektor. Udgiverperioden er 1970-1984, og der er registreret publikationer om disse forhold i Danmark, Norge og Sverige, uanset publiceringssted og forfatterens nationalitet. Det er naturligvis også det eneste fornuftige.

Det interessante nye ved denne bibliografi er udgiverens forsøg med, hvad de kalder "en synoptisk oversigt". Ideen er, at der samles henvisninger til al den litteratur, der beskæftiger sig med hvert af den benyttede systematikens punkter (for eksempel: kontaktmønstre mellem interesseorganisationer og offentlige myndigheder i Danmark, henholdsvis i Norge og i Sverige), hvorefter de brugere, der er interesserede i dette forskningsfelt, dels kan se hvad der er skrevet om deres specielle interessefelt, dels kan finde frem til de korrekte referencer i den bibliografiske hoveddel. Opstillingen af en klassifikation, der kan give en rimeligt nuanceret og dog overskuelig opdeling af hele feltet, og placeringen af de enkelte publikationer er ikke nogen helt simpel opgave. Det virker imidlertid, som om det er lykkedes udmærket at lave en opdeling, der vil kunne fungere for de fleste brugere.

Opdelingen af litteraturen vedrørende de tre lande suppleres med en registrering af den litteratur, der mere direkte kan siges at have et nordisk- eller skandinavisk-komparativt sigte.

Eliassen og Pedersen har bevidst holdt sig til egentlig trykte publikationer, det vil sige bøger og tidsskriftartikler, idet de argumenterer for, at konferencepapirer og lignende kan være så vanskelige at få fat på, at man ikke kan tale om en egentlig offentliggørelse – og dermed generel tilgængelighed – for sådant materiale. Ikke alle vil være enige i denne afgrænsning, men den lader sig dog forsvare. Værre er det, at de ikke har kunnet leve op til deres egen målsætning om at registrere alt materiale inden for de opstillede afgrænsninger (efter emne, periode og publikationsform).

Mange, der har beskæftiget sig med politiske institutioner og politisk adfærd i Skandinavien i denne periode, vil uden vanskeligheder kunne komme i tanker om ikke helt få trykte publikationer af forskningsmæssig karakter, der slet ikke er med, og andre, som er registreret utilfredsstillende. Det er en skam, for det skaber usikkerhed omkring brugen af dette hjælpemiddel, der bygger på en oplagt god – og delvist ny – idé, og som der også er lagt et vist arbejde i.

Bognoter

Kjell A. Eliassen og Mogens N. Pedersen (ed.), *Skandinaviske politiske institutioner og politisk adfærd 1970-1984. En kommenteret bibliografi*, Odense: Odense University Press, 1985, viii + 158 s., 150,00 kr.

To af de bedste kendere af den nyere og nyeste forskning af politiske institutioner og politisk adfærd i Skandinavien, Kjell A. Eliassen og Mogens N. Pedersen, har med denne bibliografi givet kolleger, studenter og andre en tiltrængt håndsrækning.

Bibliografien vil registrere alle tilgængelige publikationer, der giver forskningsmæssige bidrag til den politologiske forståelse af (1) institutions- og elitestudier, (2) studier af politisk deltagelse, (3) studier af den politiske beslutningsproces og (4) generelle studier af den offentlige sektor. Udgiverperioden er 1970-1984, og der er registreret publikationer om disse forhold i Danmark, Norge og Sverige, uanset publiceringssted og forfatterens nationalitet. Det er naturligvis også det eneste fornuftige.

Det interessante nye ved denne bibliografi er udgiverens forsøg med, hvad de kalder "en synoptisk oversigt". Ideen er, at der samles henvisninger til al den litteratur, der beskæftiger sig med hvert af den benyttede systematikens punkter (for eksempel: kontaktmønstre mellem interesseorganisationer og offentlige myndigheder i Danmark, henholdsvis i Norge og i Sverige), hvorefter de brugere, der er interesserede i dette forskningsfelt, dels kan se hvad der er skrevet om deres specielle interessefelt, dels kan finde frem til de korrekte referencer i den bibliografiske hoveddel. Opstillingen af en klassifikation, der kan give en rimeligt nuanceret og dog overskuelig opdeling af hele feltet, og placeringen af de enkelte publikationer er ikke nogen helt simpel opgave. Det virker imidlertid, som om det er lykkedes udmærket at lave en opdeling, der vil kunne fungere for de fleste brugere.

Opdelingen af litteraturen vedrørende de tre lande suppleres med en registrering af den litteratur, der mere direkte kan siges at have et nordisk- eller skandinavisk-komparativt sigte.

Eliassen og Pedersen har bevidst holdt sig til egentlig trykte publikationer, det vil sige bøger og tidsskriftartikler, idet de argumenterer for, at konferencepapirer og lignende kan være så vanskelige at få fat på, at man ikke kan tale om en egentlig offentliggørelse – og dermed generel tilgængelighed – for sådant materiale. Ikke alle vil være enige i denne afgrænsning, men den lader sig dog forsvare. Værre er det, at de ikke har kunnet leve op til deres egen målsætning om at registrere alt materiale inden for de opstillede afgrænsninger (efter emne, periode og publikationsform).

Mange, der har beskæftiget sig med politiske institutioner og politisk adfærd i Skandinavien i denne periode, vil uden vanskeligheder kunne komme i tanker om ikke helt få trykte publikationer af forskningsmæssig karakter, der slet ikke er med, og andre, som er registreret utilfredsstillende. Det er en skam, for det skaber usikkerhed omkring brugen af dette hjælpemiddel, der bygger på en oplagt god – og delvist ny – idé, og som der også er lagt et vist arbejde i.

Bibliografien siges i undertitlen at være kommenteret. Imidlertid er ikke én eneste af de registrerede publikationer forsynet med kommentarer af refererende eller vurderende art.

Trods disse bemærkninger anbefales bibliografien ubetinget til anskaffelse af alle biblioteker, der har brugere med interesse i politiske institutioner og politisk adfærd i de tre lande. Den er under alle omstændigheder det nyeste og bedste forsøg på at lave en systematisk bibliografi på dette område.

Jørgen Elklit

Søren Kjörup, *Forskning og samfund. En grundbog i videnskabsteori*, København: Gyldendal, 1985, 176 s.

Denne bog med den tiltrækkende titel giver ikke ret meget. Den falder i to dele: Hvad er videnskab?, og Positivismen og dens kritikere.

Niveauet i første del karakteriseres godt af følgende citat: "Også læger må ses som udøvere af en profession; også de hører til gruppen af videnskabeligt uddannede personer med videnskabeligt funderet, ikke-videnskabeligt arbejde af videns- og ideologiformidlende og administrativ karakter. Størstedelen af en alment-praktiserende læges tid går jo med at formidle viden (om sygdomme og om sygdomsbekæmpelse og -forebyggelse) og "ideologi" (om hvad "sygdom" er, og om hvad der er normalt). Og derudover giver lægen jo sin skærv til samfundets forvaltning – med fødsels- og dødsattester, indlæggessedler, "lægeerklæringer" og recepter".

Anden del lykkes det ikke forfatteren at skrive uden at der står noget af interesse. Her fortælles om Popper, Merton, Kuhn og Habermas. Lad atter et citat sige noget om niveauet: "Det relativistiske synspunkt må enten være rigtigt eller forkert. Hvis det er forkert, er der ikke mere at diskutere, så lad os regne med at det er rigtigt. Men hvis det er rigtigt, så siger det om sig selv at det ikke har almen gyldighed men at dets modsætning, en absolutisme af en art, kan være et lige så rigtigt synspunkt. Alt efter temperament kan man følgelig sige at relativismen er bragende absurd, selvmodsigende eller pointeløs". Sagde professoren i videnskabsteori ...

Bogens allersidste ord kan jeg ganske tilslutte mig: "Erkendelsen heraf (dvs. af at "den positivistiske fristelse" lurker på os alle) burde måske gøre os lidt mere forsigtige med at bruge betegnelsen "positivist" som skældsord. Og den burde måske få alle os positivisme-kritikere til at interessere os lidt mere for hvad de erklærede positiver faktisk har ment og har været ude på – og få os til at kaste et ekstra blik på hvad vi selv mener og hvad vi selv er ude på".

Erik Rasmussen

Mogens Madsen, *Folketingets økonomisk-politiske beslutninger fra 1958 til 1983*, Roskilde: Forlaget Samfundsøkonomi og Planlægning, 1985, 102 s., 75,00 kr.